

Wie gaat de overname betalen?

Wanneer je besloten hebt een land- of tuinbouwbedrijf over te nemen, zijn er nog een heleboel praktische zaken die afgerond moeten worden. Eén van de belangrijkste daarvan is het financiële luik.

Haalbare overname?

Als je de financiële haalbaarheid van een overname bekijkt, moet je het op z'n minst over een rendabel bedrijf hebben. Uiteraard moeten we bij dit alles voorzichtig zijn. Zowel toekomstverwachtingen van het bedrijf als de financiële draagkracht ervan zijn moeilijk in te schatten. Land- en tuinbouw wordt gekenmerkt door sterke conjunctuurschommelingen als gevolg van het marktgebeuren, maar even goed door politieke beslissingen (zoals bijvoorbeeld extra milieukosten). Zowel de kosten als de opbrengsten worden best berekend aan de hand van te verwachte cijfers. Historische cijfers kunnen je helpen de toekomstcijfers in te schatten. Niemand beschikt immers over een glazen bol.

In elk geval moeten in je raming de gemaakte kosten en investeringen terugverdienbaar zijn en moeten de inkomsten in verhouding zijn met de geleverde arbeid. Met twee op het bedrijf werken, wil zeggen: twee volwaardige inkomens eruit halen. Dit kan je berekenen door het aantal ingezette werkuren te vermenigvuldigen met een normaal arbeidsloon. Bovenop moet er een vergoeding zijn voor je ondernemersrisico (ingezette eigen middelen).

Omdat financiering een belangrijke kostenfactor is, moet je nagaan:

- Hoeveel kapitaal heb ik nodig en hoe lang heb ik dit nodig?
- Waar zal ik het geld halen?

Van beide zaken moet je een realistisch plan opmaken dat aan alle betrokken partijen ter inzage wordt gegeven. Zo moet de bank weet hebben van alle andere leningen en andere financiers (bijvoorbeeld de familie) moeten weten wat er bancair wordt geleend.

Een **investeringsplan** is alvast een eerste stap in de goede richting. Een bedrijf financieel opstarten is immers meer dan het overnamebedrag neertellen. Je moet nagaan welk kapitaal je precies nodig hebt.

Eerst moet je inschatten hoeveel kosten en investeringen je zal moeten maken, zowel op korte als op lange termijn. Daar mag je niet alleen de voorziene uitgaven tellen. Er kunnen immers ook onverwachte kosten of investeringen opduiken die je niet voorzien had of die vroeger kwamen dan gepland. Hou daarom rekening met een liquiditeitsbuffer.

Als oefening voor jezelf moet je eens nagaan welke investeringen en kosten je naar aanleiding van de overname of binnen 10 jaar nog zou moeten maken. Denk hierbij aan onroerende goederen en roerende goederen en ook aan immateriële zaken die deel kunnen uitmaken van de overname zoals bijvoorbeeld productierechten of vergunningen. Daarnaast zijn er ook nog bijkomende kosten die je in rekening moet brengen bij een overname. Het kan bijvoorbeeld zijn dat je bestaande gebouwen opnieuw moet inrichten en je moet ook de verzekeringen betalen. Ook levensonderhoud is een kost die vaak onderschat wordt. Tel voor jezelf maar eens na hoeveel geld je per week of per maand nodig zal hebben.

Een tweede belangrijk plan dat je moet maken is het **financieringsplan**. Je hebt immers een waslijst van uitgaven, op korte en lange termijn. Maar waar moet dat geld vandaan komen?

Na opmaak van een overzicht van alles waarin moet geïnvesteerd worden (het investeringsplan waarvan daarnet sprake was), maak je een financieringsplan. Dit plan geeft je een overzicht van waar je de middelen haalt om de investeringen te financieren. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden: eigen middelen (je spaarpot, uitgesteld loon, schenking, VLIJF,...), vreemd kapitaal (financiële instelling, familie of kennissen die bereid zijn je wat kapitaal te lenen), schatting van het vermoedelijk inkomen (opbrengsten, premies), schatting van de te verwachten kosten.

Dit rekenwerk moet zorgvuldig verlopen. De globale raming van inkomsten en uitgaven moet realistisch ingeschat worden. Bouw alvast een zekere marge in, zodat je niet voor verrassingen komt te staan bij technische of markttegenslagen.

De gemaakte uitgaven moeten verantwoord en terugverdienbaar zijn, terwijl ook de inkomsten in verhouding moeten staan met het aantal arbeidskrachten die op het bedrijf werkzaam zijn. Daarnaast moet er een gezonde verhouding zijn tussen het eigen vermogen (eigen middelen) en het vreemd vermogen (leningen). Laat je hierin goed begeleiden en adviseren.

Maak gebruik van diensten en organisaties die met land- en tuinbouw vertrouwd zijn, die op de hoogte zijn van de ingewikkelde wetgeving en reglementeringen rond premies, quotum en milieu waardoor ze je een realistisch beeld kunnen geven van de haalbaarheid van je project.

Kostprijs bij overname

Een belangrijke fase in het overnameproces is het contact met de bank die de opstart en overname van het bedrijf kan begeleiden en helpen door een krediet te verlenen. Het belang van deze stap wordt maar al te vaak onderschat.

Het is goed om zo snel mogelijk je financiële partner te consulteren. Hiermee kan je voorkomen dat je engagementen en beloften aangaat die je achteraf moeilijk kan waarmaken. De meeste banken beoordelen je project met een positieve ingesteldheid. Indien de bank terughoudend is of de haalbaarheid in vraag stelt, is dit in eerste instantie voor jou een goede waarschuwing.

De kapitaalsbehoefte per bedrijf is in de loop der jaren sterk toegenomen. Belangrijke oorzaken zijn de vergaande schaalvergroting in de land- en tuinbouw, de voortdurende vervanging van arbeid door kapitaal en bijkomende investeringen als gevolg van wetgeving op het gebied van productierechten, milieu en dierenwelzijn.

Overnemers schrikken soms van de kapitalen die bij de overname gepaard gaan. Jonge startende land- en tuinbouwers hebben meestal geen of onvoldoende geld om een overname geheel of gedeeltelijk te financieren. Sommige jongeren hebben een uitgesteld loon opgebouwd door een aantal jaren thuis te werken of een loon door een aantal jaren te gaan werken. Toch worden deze opbrengsten niet allemaal in de overname gestopt. De overname wordt meestal geheel of gedeeltelijk gefinancierd met een lening, aangevuld met eigen middelen.

Jonge land- en tuinbouwers staan zowel voor korte als voor lange krediettermijnen open. Afbetalen op korte termijn maakt dat de zaken snel afgehandeld zijn en inkomsten gebruikt kunnen worden voor nieuwe investeringen in plaats van voor afbetalingen. Lange krediettermijnen kunnen dan weer op fiscaal vlak voordeliger zijn.

Jonge land- en tuinbouwers moeten zeker en vast advies vragen aan verschillende banken alvorens een besluit te nemen. Beslis echter niet alleen op basis van tarief, maar hou ook rekening met service, opvolging en vooral het vertrouwd zijn met de sector. Een bank is immers niet zomaar een 'leverancier' van financiële middelen. Je sluit een contract af waarbij je overeenkomt om voor een behoorlijk lange periode samen in zee te gaan. In goede maar soms ook in moeilijker tijden... Het is dan ook van het grootste belang voor een 'partner' te kiezen met die langetermijnvisie in het achterhoofd.

Financiële ondersteuning door het VLIF

Het hoofddoel van het Vlaams landbouw investeringsfonds is niet alleen de boeren en tuinders te ondersteunen bij duurzame investeringen, maar ook om de jonge boeren en tuinders financieel te steunen bij hun instap in de sector. Dat VLIF-steun cruciaal is voor de toekomst van de sector is een zeer belangrijke boodschap.

Door de subsidies die verleend worden aan jonge land- en tuinbouwers, merken we dat de Vlaamse overheid zeer veel belang blijft hechten aan de vestiging van jonge land- en tuinbouwers. Door deze steun worden jongeren immers aangemoedigd om zich in de sector als zelfstandige te vestigen. Dat deze steunmaatregel geldt voor alle bedrijfstypes ongeacht de aard en de productiemethode, toont aan dat het om steun voor het behoud van een arbeidsplaats in de landbouwsector gaat.

In het Groene Kring tijdschrift van september kon je lezen dat de VLIF-reglementering voor jonge starters gewijzigd is. Vraag daarom tijdig informatie over welke steun je kan ontvangen voor de vestiging in de land- of tuinbouw.

Zoals je wel hebt gemerkt, kan je best een zeer goede berekening maken om de overname volledig te becijferen. Veel succes ermee!